

Maandschrift voor Bijenteelt

58e JAARGANG
No. 11

NOVEMBER
1956

VERSCHIJNT
MAANDELIJKS

Ik zou zo graag op **5** *december..*

Een observatiekast, waarin ik het leven der bijen en hun taal van dichtbij kan bestuderen, met handleiding.

2-raams, ongeschilderd en zonder glas . . . f 22,50

3-raams, ongeschilderd en zonder glas . . . f 25,—

Tien kastkaarten, waarop ik de hele geschiedenis van mijn volken in het nieuwe jaar kan aantekenen . . . f 0,60

Een uitlaatbord, met bijenuitlaat, om de honing van mijn volken te kunnen afnemen zonder bijen omhanden te hebben en zonder gevaar voor roverij . . . f 3,20

Een zesraamskastje voor het toepassen van de moderne bedrijfsmethoden, met dekplankjes, voerbak en zinken dak, zonder ramen . . . f 18,50

Een dieraamskastje om bruidszwermen te voorkomen volgens de methode Driessen-Eekman . . . f 7,50

Een nieuw draadrooster om van elke geringe dracht te kunnen profiteren . . . f 3,10

Een Billy-beroker, Amerikaans . . . f 9,75

Een blaasbalg-beroker die zo lekker lang blijft doorbranden . . . f 6,—

Een nieuwe rookblazer, waarvan het gewicht niet op de tanden rust, doch met een koordje om de hals gedragen wordt . . . f 7,60

Een bijenkap omdat mijn oude versleten is en

die ik ook eens kan gebruiken als ik bezoekers op de stal krijg . . . f 4,50

Of een bijensluis, die zo lekker luchtig is bij het behandelen van de volken . . . f 5,50

Een paar bijenhandschoenen van leer . . . f 8,—

Een nieuwe raampjeslichter met schraapbeitel om was en voorwas van kasten en raampjes te verwijderen . . . f 1,—

Een merkapparaat „Stella” opdat ik niet meer zo lang naar de koningin hoef te zoeken . . . f 2,50

Een moerfuik met merkbuis, om de moer van de raten te vangen zonder dat ik haar met de vingers behoef aan te raken . . . f 4,—

Een voerbak voor de spaarkast zoals beschreven in het Jeugdhokje . . . f 7,50

Een tweeraams slinger, zodat ik kan slingeren op elk moment dat mij schikt . . . f 72,50

Een handkolbtoestel om mijn heidehoning slingerbaar te maken . . . f 17,—

Een nieuwe dubbele honingzeef om mijn honing volgens de regels van de kunst te zeven . . . f 5,25

Een bijenspeldje om op mijn jas te steken . . . f 1,25

EN VOOR MIJN VROUW:

Een pot hoogglanswas voor de meubelen . . . f 0,70

en een bijenbroche . . . f 1,25

GAARNE ZENDEN WIJ U GRATIS ONZE PRIJSCOURANT. — AL ONZE PRIJZEN ZIJN VRIJBLIJVEND.

Tel. 2863

GOEDE

DINGEN

BIJENHUIS

WAGENINGEN

Giro 823276

NU OUDE RATEN OPZENDEN

Als alle wasafval verzameld wordt, brengt een bijenvolk aan was méér op dan de benodigde kunstraat kost. Stuur daarom uw oude raten en wasafval naar het Bijenhuis vóórdat de wasmot ze waardeloos heeft gemaakt.

Doe het nu!

Tot nader order betalen wij f 1,50 per kg.

GOEDE DINGEN
BIJENHUIS WAGENINGEN

BOEKBESPREKING

BEES ARE MY BUSINESS,

door Harry Whitcombe with John Scott Douglas.

Uitg. Victor Gollancz, Ltd, Londen, 1956.

„Men leert zijn zegeningen tellen, wanneer bijen je werk zijn en wat mij betreft, ik heb veel te danken aan de kleine, gouden insecten, die de trouwe dienaren en de immer-loyale vrienden van de mens zijn”.

Met deze woorden eindigt Harry Whitcombe zijn boeiend geschrift. De reden, dat hij dit boek schreef, was om de mens wakker te schudden en de ogen te openen voor het enorme nut, dat de bijen hun kunnen brengen. Het boek is opgedragen aan George Vansell, een van de grootste entomologen van deze eeuw, die zijn leven gewijd heeft aan het bestuivingsvraagstuk. Reeds jaren tevoren had Vansell voorzien, dat het nog eens spaak zou lopen met de oogsten door de uitputting van de grond. Hij en Harry arrangeerden met de bijen van Harry een proef op grote schaal met de bestuiving van lucerne. De resultaten waren van dien aard, dat Amerika zijn grond met het gewonnen zaad weer kon inzaaien en opnieuw vruchtbaar maken. De onverantwoordelijke bespuitingen van cultures per vliegtuig doodden alle insecten, ook de bijen. Een naargeestig hoofdstuk is Harry's opsomming van de verliezen, die door hem en de andere bijenhouders geleden werden. Hij bezat 3800 volken, maar na de hoogtij der bespuitingswoede, hield hij er slechts 500 over.

Het boek is de levensbeschrijving van Whitcombe en tevens de landbouw- en bijenteeltgeschiedenis van Amerika. Alles gaat daar in het groot, ook de bijenteelt. Harry heeft een smakelijke manier van vertellen en men leest dit in het Engels geschreven boek in één adem uit. Men heeft dan een echt Wild-Westroman gelezen, met een bijenhouder als hoofdpersoon. Harry gaat nergens diep op de bijenteelt zelf in; hier en daar geeft hij een korte toelichting voor hen, die helemaal niets van bijen afweten. Mensen als Whitcombe, Vansell, Todd, Wood en de andere bijentelers uit dit boek, zullen de bijenteelt zeker ver vooruit brengen en Whitcombe laat terdege zien, dat een menselijke samenleving zonder bijen niet mogelijk is.

H. C. M.

GESLAAGDEN EXAMEN BIJENTEELTONDERWIJZER

Op 4 oktober werd op Ambrosiushoeve te Tilburg het examen bijenteeltonderwijzer afgenomen. Het doet ons genoegen te kunnen mededelen dat alle kandidaten slaagden en wij bieden hen onze hartelijke gelukwensen aan.

Hun namen en adressen zijn:

J. F. Dictus, Laysenhoek 89, Oosterhout.

Eerw. Fr. Erembert (J. H. A. Goevaers), Grotestraat 66, Cuyk.

J. de Groot, Burg. v.d. Klokkenlaan 71a, Waalwijk.

P. M. J. Korst, Nwe Bosscheweg 95, Tilburg.

Q. S. A. v.d. Peet, Oranjelaan 18, Zevenaar.

A. P. Weterings, Herungerweg 22, Venlo.

Zou **IK** dat weten ???

Vragen van bijenteeltexamens.

1. Hoe kunt u aan de bijen zien dat een volk moerloos is?
2. Wanneer (tijd) kunt u dit beeld te zien krijgen?
3. Als een volk op 15 januari moerloos wordt, is het dan „ruig” om het vlieggat?
4. Is er nog een andere manier om te zien dat een volk moerloos is?
5. Als u een kast openmaakt, ziet u het dan wel?
6. Hebt u in het voorjaar bij een moerloos volk nog wel eens een ander verschijnsel opgemerkt?
7. Wanneer kan een volk roer krijgen en waardoor?
8. U neemt een kunstzwerm van een volk. Hangt u nu kunstraat in het moerloze volk?
9. Teken de doorsnee van een korf. Waar zit het volk als het moerloos is?
10. De korfimmers hadden een aardig kunstje om te zien of een volk moerloos is. Kent u dat kunstje?

Antwoorden elders in dit nummer.

van **H**oren en **Z**ien

DANKBAARHEID.

Vandaag is 't 10 oktober.

De voerbakjes zijn schoongemaakt en liggen in 't zonnetje te drogen. De volken zijn dus afgevoerd en de bijen vliegen dankbaar voor de schone, droge kasten en het vele voer, dat zij gekregen hebben nog beige en licht-oranje kleurig stuifmeel aan, 't eerste zeker wel van de herfstchrysanthen.

Er is ook nog, buiten verwachting, fijne rijpe heidehoning in de potten gekomen. Daar was zeker niet op gerekend, toen 25 september de volken nat en koud van de heide terug kwamen. Maar toen al vlug geïnspecteerd werd om te zien hoe groot de armoede van binnen wel zou zijn, kwamen we vol verzegelde honingramen tegen en een nog grotere verrassing was, dat de broedkamers van drie tot zes ramen met broed bevatten; van uitlopend gesloten broed tot larven en eitjes toe.

Ja, dit was een verrassing, welke wij in grote blijdschap en dankbaarheid ervoeren.

En, zo zal en moet het u eigenlijk ook gegaan zijn. Want, wilt ge het u even goed herinneren, medebroeder-imkers, dat het u en mij meer dan eens overkomen is, dat de bijen van de heide terugkwamen en dat er van gesloten en open broed en eitjes niets te bekennen viel, zodat wij ons afvroegen of de volken moerloos waren of niet. 't Viel dan wel mee, in zoverre dat de moeren er toch wel waren en we met drijfvoeren bevorderden dat er een nestje winterbijen gefokt werd, maar veel werd het toch niet, althans niet om, zoals nu, blij te zijn dat we met sterke volken gaan overwinteren.

Het werk is gedaan dit jaar. 't Is nu weer rustig op de stal; doch in ons hart is dankbaarheid voor 't vele genot dat onze „altijd hun bestdoenertjes” ons hebben gegeven. ♦

Redacteur: R. P. Groenveld. Adres Redactie en Administratie: Bijenhuis, Wageningen, Telefoon 2863. Postrekening 846801.

Commissie van Redactie: A. S. Planting, B. A. v. d. Sande en A. Vink. Adviseurs: de Rijksbijenteeltconsulenten.

Hulde!

ER wordt wel eens geklaagd over lauwe leden.
Zelfs wel over lauwe afdelingsbesturen.

En dan zijn we zo gauw geneigd te denken, dat dat een algemene kwaal is. Maar dat is beslist niet het geval. Daarom lijkt het ons wel goed de aandacht ook eens te vestigen op actieve leden en actieve afdelingsbesturen.

ACTIEVE LEDEN

Zonder anderen in het minst te kort te doen willen we even onze verspreide leden in het zonnetje zetten. Ze leven „in de verstrooiing” wat het verenigingsleven aangaat, op plaatsen, waar ze te ver van een afdeling verwijderd zijn om lid te worden. Ze missen de steun van het onderling contact.

Ze missen de steun van gezellige vergaderingen, lezingen, filmvoorstellingen. Er is geen bestuur, dat een goed en leerzaam winterprogramma voor hen in elkaar zet. Het enige contact dat ze, behalve nu en dan eens eens brief, met de vereniging hebben is: het Groentje.

Maar hun belangstelling is verrassend groot.
Hoe we dat weten?

Op het moment waarop we dit schrijven, hebben reeds 55 verspreide leden hun contributie voor ons jubileumjaar betaald. Niet doordat we ze een postkwitantie lieten aanbieden. Neen, enkel en alleen omdat we ze een klein briefje stuurden.

Hulde aan deze imker-broeders in de verstrooiing! We hopen van harte, dat ze nog eens het voorrecht mogen smaken lid te zijn van een, desnoods kleine, maar actieve afdeling.

ACTIEVE AFDELINGEN

Vele afdelingen hebben hun winterprogramma al klaar, vele zijn al bezig met de uitvoering ervan. Een gezellige huishoudelijke vergadering met praatavond. Een leerzame lezing. Bespreking van een te houden stalwedstrijd. Een hersengymnastiekavond met de vrouwen. Een darrenforum met de vrouwen erbij. Actie voor de aanplant van honing- en stuifmeelgevende gewassen bij gemeentebesturen e.d.

En dan het stille werk van de afdelingspenningmeesters en afdelingssecretarissen: contributie innen en ledenlijsten naar Wageningen sturen. Ja, inderdaad, er zijn afdelingen die dat al deden!

Op het moment waarop we dit schrijven, hebben we de ledenlijsten al ontvangen van de volgende afdelingen: Deurne, Emmer Compascuum, Haaksbergen, Nijkerk, Tiel.

En in november en december gaat er geen dag voorbij die ons geen nieuwe ledenlijsten brengt. We zullen in ons kerstnummer het lijstje voortzetten, opdat ook de leden weten dat hun besturen actief zijn. Als men niet weet wat er gebeurt, is het zo gemakkelijk om te zeggen dat er niets gebeurt!

Onze hulde, óók aan deze actieve afdelingsbesturen!
— Komen dan niet alle ledenlijsten vóór 1 januari

Vóór 1 januari: De afdelingen zenden ledenlijsten en quotum aan Bijenhuis Wageningen.

Vóór 1 januari: De Kringen zenden een lijst van de aangesloten afdelingen aan het Bijenhuis.

Vóór 10 december: Afdelingen kunnen voorstellen voor de algemene vergadering 1957 bij het hoofdbestuur indienen.

Hartveroverend....

Deze foto van Prinses Marijke is één van de 13 exclusieve foto's, die H. M. de Koningin en Z. K. H. de Prins hebben willen bestemmen voor de 10e Prinsessenkalender van „Pro Juventute”.

De waarlijk nationale Prinsessenkalender 1957 is door zijn charmante foto's van alle vier de Prinsessen werkelijk hartveroverend.

Ook het werk van „Pro Juventute”: Kinderen-in-moeilijkheden beschermen en steunen en dit met eerbiediging van de levensbeschouwing der ouders, is alleszins waard om de kalender aan te schaffen.

Niet alleen Uzelf, familie, vrienden en bekenden, maar zeker ook zieken en geëmigreerden kunt U een groot genoegen met de kalender bereiden.

Wist U, dat H. M. de Koningin destijds bij het eerste verschijnen van Pro Juventute's Prinsessenkalender een wens uitsprak: „Ik hoop, dat deze kalender een plaatsje in vele gezinnen krijgt”.

Wij wekken onze lezers dan ook op te helpen bij de verwezenlijking van die wens. Hoe U dit kunt? Allereerst door zelf één of meer kalenders te bestellen en verder door U op te geven als medewerker/ster voor de verkoop. U kunt zich hiertoe wenden tot een der vele Verenigingen en Afdelingen „Pro Juventute” of tot het centrale adres: Kalenderactie „Pro Juventute”, Prinses Margrietstraat 17, Amsterdam-Z. II, Postgiro 51.74.00, Telefoon (020)-79.09.49.

De prijs van de opvallend goed verzorgde kalender is f 2.75.

Kinderen-in-moeilijkheden gaan U ongetwijfeld ter harte. Daarom: Als U wilt helpen, doe het snel. Doe het nu!

binnen, zult u zich misschien verwonderd afvragen. Neen. Er zijn altijd nakomers. En... wij vallen ze niet al te hard. Want vaak ligt de schuld niet aan de afdelingsbesturen, maar aan de leden.

Natuurlijk, de meeste leden hebben op tijd betaald. Maar hoe vaak kan een afdelingssecretaris zijn ledenlijst niet versturen omdat hij nog een paar lidmaatschapskaarten heeft waarop genoteerd staat: „zal gireren”? Of: „bij eerste en tweede aanbieding niet thuis”? Of: „vertrokken zonder achterlating van adres”?

Dan is het wachten op de aangekondigde giro. Maar... dat lid vergeet dan die giro te schrijven. Of hij stelt het van dag tot dag uit. De penningmeester hoopt het lid dat niet thuis was op de volgende vergadering te zien, maar... hij is er niet. Het verhuisde lid vergeet door de verhuisdrukte zijn adresverandering op te geven. (Maakt u het even in orde, als dit toevallig op u slaat? Een giro schrijven, even bij de penningmeester langs lopen, even een kaart van adreswijziging op de post doen!)

Omdat de leden, die niet tijdig hebben betaald, van 1 januari tot de datum van betaling niet verzekerd zijn (bepalingen van statuten en polis!) geven vele afdelingsbesturen er de voorkeur aan hun ledenlijsten toch op tijd in te zenden. De nakomers geven ze dan in de loop van januari op op een afzonderlijke lijst. Wie op tijd betaalde, wordt dan niet de dupe van de nalatigheid of onachtzaamheid van anderen.

Ook de geregelde toezending van het Groentje komt in gevaar bij te late betaling.

Het Groentje wordt natuurlijk alleen gestuurd aan die leden, die op de ledenlijsten van de afdelingen voorkomen. In de eerste maanden van het jaar krijgen we altijd brieven van leden, die ons vragen waar hun Groentje blijft. En als we dan bij de afdelingssecretaris informeren of het lid zijn contributie heeft betaald, luidt het antwoord meestal: „hij betaalde pas een week geleden” of „op zijn lidmaatschapskaart staat dat hij zal gireren, maar dat heeft hij nog niet gedaan”.

Neen, veel redenen om te klagen over lauwe leden en lauwe afdelingsbesturen zijn er werkelijk niet. Integendeel, als men wist wat er in stilte, in het verborgen, door vele afdelingsbestuurders wordt gedaan, zou men niet zo lichtvaardig van laksheid spreken.

Natuurlijk zijn er uitzonderingen. Er is wel eens een afdelingsbestuur dat de moed laat zakken als het een mooie avond voor de leden organiseert en het bezoek maar matigjes is. Alleen al om dat te voorkomen behoort elk lid de vergaderingen te bezoeken.

Laten we ons jubileumjaar goed beginnen. Laten we niet praten over laksheid, maar laten we allemaal daadwerkelijk aan het verenigingswerk meedoen. Dan zal ons jubileumjaar voor onze vereniging, voor onze afdelingen en voor de leden een goed jaar worden.

G.

P.S. Is die vriend van u, die deze zomer zoveel belangstelling voor uw bijen had, al lid geworden? Ga vandaag nog even met hem praten!

Gééf HEM DAT STOOTJE!

Over twee maanden begint ons jubileumjaar. Het mooiste geschenk voor onze zestigjarige vereniging is: veel nieuwe leden en bloeiende afdelingen.

Over de toeloop van nieuwe leden hebben we niet te klagen. Integendeel, vele afdelingen betonen zich zeer actief. Bijna dagelijks krijgen we brieven van afdelingssecretarissen met opgaven van nieuwe leden. We sturen ze de dit jaar nog verschijnende Groentjes gratis. Ook ons extra dik Kerstnummer met prijsvraag.

Maar we zouden graag willen dat alle afdelingen hun schouders onder deze ledenwerfactie zetten. En niet alleen de afdelingsbesturen, maar ook de leden.

U hebt wel een vriend of kennis, die met belangstelling bij uw volken heeft gekeken? Hij heeft een klein stootje nodig om óók bijen te gaan houden en lid te worden. Neem hem mee naar een vergadering, een lezing, een filmvoorstelling.

Gééf hem dat stootje.

Doe het nu!

Winterlezingen

De in het vorige Groentje gegeven lijst van door de afdelingen aangevraagde gesubsidieerde lezingen was nog niet volledig.

We laten daarom hier de volledige lijst volgen.

Aalten (Gld)

Apeldoorn

Assen

Bennekom

Brummen

Bunnik

Colmschate

Diepenheim

Doornspijk

Ede

Eerbeek

Elst Betuwe

Epe

's-Gravenhage

Heiloo

Hengelo Gld

Hengelo Ov.

Hierden

Hilversum

Hoog Zuthem

Hoorn

Losser

Meppel

Oosterbeek

Otterlo

Oudleusen

Rotterdam

Steenwijk

Ugchelen

Utrecht

Uithuizen

Walcheren

Winschoten

Willen bovengenoemde afdelingen op hun lezingen óók de leden van naburige afdelingen uitnodigen? Er kunnen dan méér leden van genieten en... misschien krijgen méér afdelingen de smaak te pakken!

WAT
IS EEN

„Zuivere” Koningin?

Menig imker verheugt zich in het bezit van een „zuivere Krainer” of van een „zuivere Italiaanse koningin”.

Wat betekent dat woordje „zuiver” in dit verband eigenlijk?

In dit artikeltje zullen we trachten dat woordje zijn juiste inhoud te geven.

Een koningin heeft een vader en ze heeft een moeder. Zowel van haar vader als van haar moeder heeft ze bepaalde eigenschappen geërfd. Die erfelijke eigenschappen kunnen haar uiterlijk betreffen: gele huidskleur, groot van stuk, lichte beharing enz. Ze kunnen ook haar onzichtbare eigenschappen betreffen, b.v. dat ze een volk voortbrengt met weinig zwermneiging, met weinig steeklust enz.

Laten we ons even bij een van buiten zichtbare eigenschap houden, dat is het gemakkelijkst. We nemen aan, dat de vader van onze koningin een dar was met een mooie gele huidskleur. Ook haar moeder was erg geel van kleur. Wel, dan is de kans vrij groot, dat ook de dochter erg geel zal zijn.

Die kans wordt nog veel groter als niet alleen de beide ouders van onze koningin, maar als ook haar grootouders van beide kanten erg geel van kleur waren, wat we voor het gemak ook maar aanemen.

We kunnen dan onze koningin vrij „zuiver” noemen voor de erfelijke eigenschap „gele huidskleur”.

Nu gaat onze koningin paren met een aantal darren. Als die darren ook allemaal de eigenschap „gele huidskleur” van hun voorgeslacht hebben geërfd, hebben we een goede kans dat onze koningin de eigenschap „gele huidskleur” ook op haar nageslacht zal overdragen.

Als onze koningin eitjes gaat leggen, waar werkbijen en jonge koninginnen uit voortkomen, zullen die waarschijnlijk allemaal geel zijn. Ze hebben immers de eigenschap „gele huidskleur” zowel van hun vader als van hun moeder en grootouders meegekregen. Op hun beurt zijn ze dus „zuiver” voor de eigenschap „gele huidskleur”.

Ook de darren zullen geel zijn. Ze ontstaan immers uit onbevuchte eitjes, ze hebben geen vader. De darren erven de gele huidskleur van hun moeder alléén. Ze zouden die gele huidskleur zelfs erven als hun moeder uitsluitend met zwarte darren had gepaard. De darren, die onze koningin voortbrengt, zijn dus in ieder geval „zuiver” voor de eigenschap „gele huidskleur”.

Nu vragen we ons af: hebben we hier nu te doen met een „zuivere” koningin?

Dat behoeft helemaal niet het geval te zijn. Ze is wél zuiver voor die éne eigenschap „gele huidskleur”. Maar voor tientallen andere eigenschappen kan ze heel goed „onzuiver” zijn. Van moederszijde kan ze b.v. de eigenschap „zwermtraagheid” hebben geërfd. Maar van vaderszijde kan daar heel goed de eigenschap „sterke zwermduft” bijgekomen zijn. Van moederszijde kan ze de eigenschap hebben geërfd om werkbijen voort te brengen met een lange tong en van vaderszijde kan ze daarentegen de eigenschap hebben meegekregen om werkbijen voort te brengen met een zeer korte tong.

Als we dus spreken van een „zuivere koningin”, moeten we er steeds bij vermelden voor welke eigenschap of voor welke eigenschappen ze zuiver is. De aanduiding „zuivere koningin” alléén is vrijwel altijd onjuist.

Maar bestaan er dan b.v. geen „zuivere Krainers”? Of „zuivere Italianen”?

Als we een Krainer van de teler Peschetz leggen naast een Krainer van de teler Sklenar, zijn er met het blote oog al duidelijke verschillen op te merken. Welke is nu de zuivere Krainer?

We zouden alleen kunnen zeggen, dat de koninginnen van Peschetz zuiver zijn voor een aantal eigenschappen. De koninginnen van Sklenar kunnen ook wel zuiver zijn voor een aantal eigenschappen, maar zeker niet voor precies dezelfde eigenschappen als die van Peschetz.

Misschien klinkt het allemaal nog al ingewikkeld. Daarom een laatste voorbeeld.

Als een koningin de eigenschap „zwermtraagheid” van haar voorouders van beide kanten heeft meegekregen en als ze paart met darren, die op hun beurt van beide kanten óók de eigenschap „zwermtraagheid” van hun voorgeslacht hebben meegekregen, mogen we deze koningin „zuiver” noemen voor de eigenschap „zwermtraagheid”.

En dat woordje „zuiver” betekent dan doodeenvoudig alleen dit, dat we mogen verwachten dat ze op haar beurt de eigenschap „zwermtraagheid” op haar nakomelingen zal overbrengen.

De Wereld van de Honingbij

(Vervolg)

Zo ontdekken we, dat de wereld van de honingbij zeer verschillend moet zijn van de onze. Het is een wereld van stilte, daar de werkbij bijna zeker geheel doof is. Het is een wereld, waarin de beweging, kleur en geur van een bloem belangrijker zijn dan haar vorm; waarin korenvelden, blinkend van scharlaken papavers als een tamelijk saaie tint blauw aandoen en waarin vele witte bloemen blauwgroen zijn en sommige witgeschilderde kasten ook deze kleur schijnen te hebben, terwijl andere wit lijken; een wereld, waarin geen soorten rood zijn, maar massa's soorten blauw en ultraviolet. Het is een wereld, waarin de zon nuttig is als kompas, maar bijna verwaarloosd wordt als klok, waar de tijd misschien wordt gemeten in termen van het een of andere inwendige stofwisselingsritme en afstanden mogelijk door de tijdlangte, gedurende welke bepaalde lichaamsharen worden omgebogen; waar de geur het allerbelangrijkste is om voedsel te zoeken, om de woning te vinden en om onderscheid te maken tussen vrienden en vijanden. Het is een wereld, overheerst door één liefde, die voor de koningin — omdat zij zo goed smaakt — en waarin, zoals aangetoond in von Frisch' jongste werk, het zien van een heel klein stukje blauwe hemel voldoende is om de positie van de zon buitengewoon nauwkeurig te bepalen. En het verrassendste van alles, het is een wereld, waarin kameraden elkaar inlichtingen verstrekken door dansen.

HOOFDSTUK 11

BIJENSTEKEN EN BIJENGIF

„Wanneer u gestoken bent, of iemand in het gezelschap, ja al heeft een bij slechts uw kleren aangeraakt, speciaal bij heet weer, dan doet u het beste zo snel mogelijk uw biezen te pakken.”

Charles Butler (1623): *„The Feminine Monarchie”, 2nd ed. (Het koninkrijk der vrouwen, 2e druk).*

Vele vrouwelijke insecten bezitten een orgaan, bekend als de legboor. Sommige, zoals de krekels, gebruiken hun legboor voor het in de grond steken van hun eieren, terwijl andere, b.v. sommige zaagwespen, deze gebruiken om gleuven of gaten in bladeren

te maken, waarin ze hun eieren afzetten. De legboor van de vrouwelijke honingbij, zowel van de koningin als van de werkster, heeft deze functie verloren en is veranderd in een verdedigingswapen, de angel. Simpson heeft aangetoond, dat een koningin der honingbijen voort zal gaan op de normale manier eieren te leggen, nadat haar legboor is afgeknipt.

Bijenkoninkinnen kunnen mensen steken, maar ze doen dat zeer zelden; ze willen meestal alleen andere koninkinnen aanvallen. Maagdelijke koninkinnen, zelfs als ze tot eenzelfde volk behoren, zullen bijna altijd beginnen te vechten, zodra zij elkaander ontmoeten en ze zullen het gevecht voortzetten, tot een van beide dood is. Een maagdelijke koningin bij een leggende moer van een ander volk gebracht, zal proberen de laatste dood te steken; maar wanneer bij natuurlijke gang van zaken een maagdelijke koningin een kast van een vreemd volk inloopt wordt ze ingebald en gedood door de werkbijen voor ze tijd heeft de eigen moer van dat volk aan te vallen. Aan de andere kant wordt in vele gevallen van stille moerwisseling een koningin door een volk gekweekt, terwijl de oude, leggende moer, haar moeder, nog aanwezig is en de oude vaak in gebreke blijft haar aan te vallen. Of dit zo is, omdat de neiging daartoe ontbreekt, of omdat ze op de een of andere manier door de werkbijen belet wordt dit te doen, weten we niet.

Vaak zal een maagdelijke koningin, gekweekt onder de drang tot stille moerwisseling, paren en beginnen met leggen, terwijl haar moeder er nog is; soms worden ze bijna zij aan zij op de raat aangetroffen, geen vijandschap voor elkaar tonend.

Wanneer een bijenkoningin probeert een andere koningin te steken of een werkbij poogt een moer of een andere werkbij te prikken, dan schijnt ze vaak grote moeite te hebben, haar angel op zijn plaats te krijgen. Het is waarschijnlijk, dat een bij alleen het lichaam van een andere bij met haar angel kan doorboren op een van de tamelijk zachte delen van het lichaam, zoals de vliezen tussen de lichaamsringen, die als scharnieren tussen de onbuigzame, hardere gedeelten werken. Het is niet gemakkelijk uit te vinden, waar ergens in een bijenlichaam een angel naar binnen is gestoken, omdat, in tegenstel-

ling tot een wijd verspreid geloof, die overwinnares haar angel uit het lichaam van haar slachtoffer met dezelfde grote snelheid wegtrekt als zij deze erin steekt. Feitelijk volgen de bewegingen van het insteken en terugtrekken zo snel op elkaar, dat het zo goed als gelijktijdig lijkt en het gaat gauwer, dan het oog kan volgen. Het komt slechts zeer zelden voor, dat men een angel in het lichaam van een andere bij vindt.

Sommige mensen schijnen er aan te twifelen of bijengif uitwerking heeft op andere bijen, maar er is geen twijfel aan, dat het zo is. Bijen, die gestoken zijn door andere bijen, krabbelen weg, blijkbaar dodelijk gekwetst en ze sterven gewoonlijk binnen een paar minuten.

Gewoonlijk zullen werkbijen alleen menselijke wezens en andere dieren aanvallen om hun kolonie te verdedigen, behalve natuurlijk, als ze worden opgeraapt of op een andere manier lastig gevallen worden en proberen te ontsnappen. Wanneer een mens gestoken is, is de werkbij in de meeste gevallen niet in staat haar angel uit het vlees van haar slachtoffer te trekken en door haar worsteling om dit gedaan te krijgen scheuren de fijne banden, waarmee de angel in haar lichaam vastzit en breken af, de angel en bijbehorende organen achterlatende.

Een bij, die op deze manier is beschadigd, kan nog een paar dagen in leven blijven, maar niet lang.

De angel is gewoonlijk in een holte, de angelzak, aan de punt van het bijenlichaam, verborgen, waaruit ze, als het nodig is, snel kan worden uitgestoken. Een uitvoerige en duidelijke beschrijving van het orgaan en de manier, waarop de angel werkt en haar mechanisme, worden beschreven door Snodgrass. De volgende, zeer bekorte uiteenzetting, is gebaseerd op zijn werk.

De angel zelf bestaat uit een rechte, taps toelopende buis, waarvan de basis opgezwollen is en een kolf vormt en die bestaat uit drie stukken, die met elkander een middenkanaal omsluiten. Een van deze stukken ligt aan de rugzijde en vormt een soort schede om de andere twee delen (lancetten aan de buikzijde), die daaronder liggen en in de lengte langs de evenwijdige ribbels van de schede heen en weer glijden. Deze twee aan de buikzijde gelegen

lancetten zijn aan hun uiteinden voorzien van weerhaken. Het centrale- of gifkanaal wordt gevormd door een groef langs de onderzijde van de schede, die onderaan afgesloten wordt door twee lancetten aan de buikzijde.

Nu speelt, in tegenstelling tot het algemene geloof, de gifblaas geen rol bij het inspuiten van het vergif, maar dit wordt tot stand gebracht door twee pompen, bestaande uit twee zakachtige kwabben, vastgehecht aan de bovenste randen van de beide lancetten, naast elkaar liggende in de holte van de angelschedekolf, wanneer de angel is ingetrokken. Wanneer de werkbij haar angel uit de angelzak heeft uitgestoken en deze stevig in haar slachtoffer heeft gedrukt, doorboort de punt juist de huid en de twee lancetten beginnen, beurtelings werkend op en neer te glijden langs hun ribbels. Zodra één daarvan juist de huid is binnengedrongen, wordt hij op zijn plaats gehouden door zijn weerhaken, terwijl het andere lancet naar voren komt en 'n beetje verder dan de eerste de huid doorboort. Deze gang van zaken wordt telkens herhaald, zodat door de snelle, beurtelings steken en rukken van de lancetten de hele angel dieper en dieper in 't vlees wordt geduwd. Deze zelfde bewegingen van de lancetten werken ook op de gifpompen, waarvan de zuigers de zakachtige kwabben zijn, vastgehecht aan hun bovenranden in de angelschedekolf en stuwten zo het gif langs het gifkanaal naar beneden tot

het in de weefsels van het slachtoffer, door een kleine spleet dicht bij de punt van de angel, uitstroomt. Gewoonlijk heeft de bij, lang voor de angel tijd heeft gehad het vlees helemaal op deze manier binnen te dringen, zich van haar slachtoffer losgescheurd, de angel en haar gifklieren achter latend en de voortgezette bewegingen van de lancetten, die zich in het vlees boren kan gemakkelijk waargenomen worden. De ingebrachte druppel vergif is natuurlijk zeer klein en weegt minder dan $\frac{1}{2}$ milligram. Drie systemen van klieren worden genoemd, die in verband staan met de angel. Een daarvan wordt verondersteld een smeermiddel voort te brengen, terwijl de beide andere, de zgn. „gepaarde gifklieren” en de „alkaliklier” vloeistoffen afscheiden, die samen het bijengif vormen, wanneer ze in het kanaal van de angel, als de bij deze gebruikt, vermengd worden.

Helaas kennen we de ingewikkelde chemische samenstelling van het bijengif nog niet helemaal. Van het oude idee, dat zijn hoofdbestanddeel mierenzuur zou zijn welke veronderstelling kan hebben geleid tot het idee van het gebruiken van ammonia en

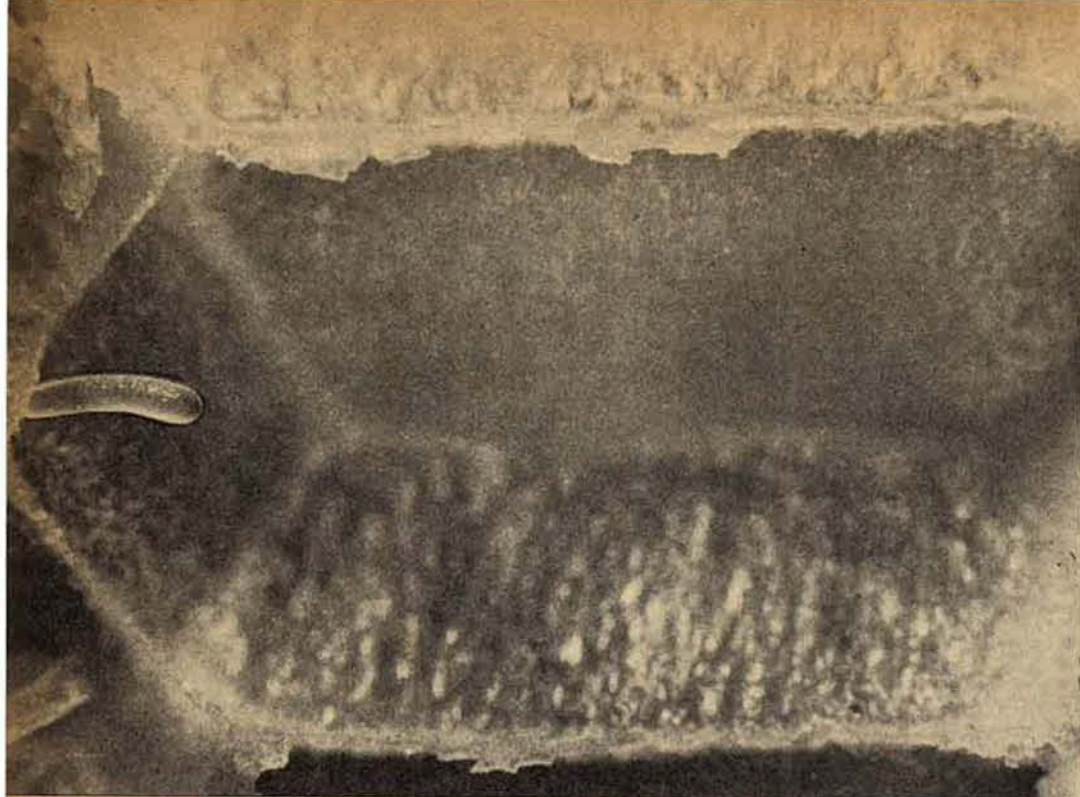
andere alkaliën als pijnstillers, weet men nu, dat het onjuist is. Alles wat met zekerheid kan worden gezegd, is, dat bijengif zeer samengesteld is en niet een tamelijk eenvoudige stof en een eiwitachtige vergiftigheid bezit.

Bij een gewoon mens ontstaat bij een bijensteek in de loop van een paar minuten, een klein, rood vlekje, bij het gaatje van de inspuiting van het gif, omgeven door een grotere bleke plek. Eerst wordt een scherpe pijn gevoeld op de plek van de steek, maar dit duurt gewoonlijk slechts een paar minuten en wordt even later gevolgd door een zwelling, die tamelijk sterk kan worden en nog later door nog meer irritatie, een heet, jeukend gevoel. De zwelling en irritatie verschillen in hevigheid, niet alleen door de plaats op het lichaam, waar gestoken is, maar ook door de persoonlijke gesteldheid. De eerste pijn op de plek van de prik, wordt geweten aan de aanwezigheid van een spoorje histamine (een soort aminozuur, dat de haarvaten verwijdt, Vert.) of een dergelijke stof, voortgebracht door de gifklieren en de latere vergiftigingsverschijnselen van iets anders in het gif.

(Wordt vervolgd)

TWEE BEVRUCHTE, LEGGENDE KONINGINNEN IN DEZELFDE KAST.
Als een koningin afgeleefd raakt, wordt ze vervangen door een dochter. Beide koninginnen blijven dan dikwijls een tijdlang zij aan zij in de kast. Ze worden beide gelikt en verzorgd door de werkbijen (links) en we vinden ze soms vlak naast elkaar, zonder dat ze een spoor van vijandschap vertonen. (Vergroting plm. 2,2 maal)

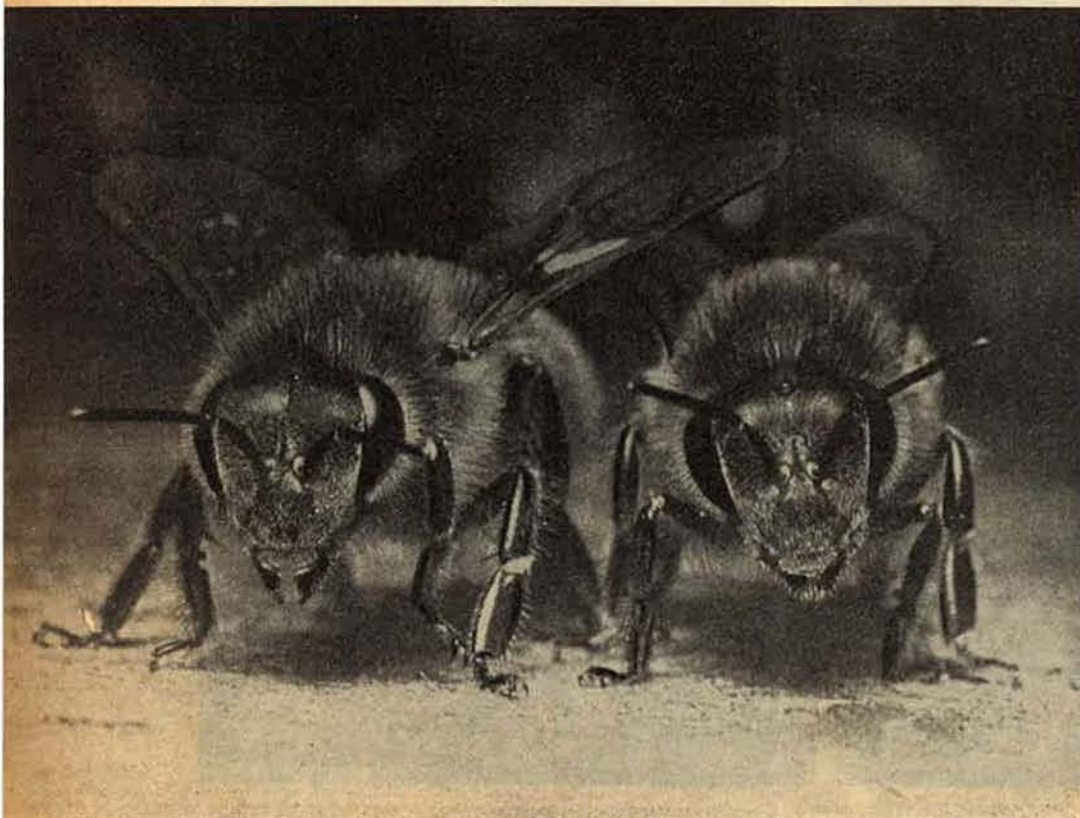
Eenzaam staat het ei op de bodem van de ruimte. Doch het is niet verlaten, maar door zorgen omgeven. Nauwelijks is het afgezet of voedsters komen reeds naar zijn welzijn kijken.

Uit: Die Welt der Biene, blz. 30.

Bilder: Harold Doering
Text: Erich Hornsmann
Uitg. Kindler Verlag, München

Die Welt der Biene

Met hoeveel wantrouwen en terughouding zijn deze beide wachtsters vervuld, die breeduit voor de poort van de bijenstaat staan. Hun klauwen zijn voor de sprong ontspannen, hun kaken bereid tot vastpakken en hun vleugels voor een bliksemsnelle start uitgespreid. Oplettend onderzoeken spriet en ogen het onbekende, het nooit-geziene, dat zich voor hen verheft. Ze staan klaar en ze zullen eerder hun leven geven, dan de hun opgelegde taak, alles van de poort weg te houden, wat het volk kan schaden, niet te vervullen. Uit: Die Welt der Biene, blz. 16.

De vele plaatwerken, die in de tegenwoordige tijd het licht zien, zijn met een voor de bijen- en natuurliefhebbers wel zeer uitzonderlijk boek verrijkt.

De moderne fotoapparatuur, de snelle films, lichtsterke lenzen, het aan de sluiters gekoppelde flashlight, het door een spiegel te volgen beeld en dit alles in handen gelegd van de eminente fotograaf Harold Doering heeft een serie foto's doen ontstaan, zoals we nog niet vaak in zo'n groot aantal bijeen zagen.

Erich Hornsmann, die de foto's van dichtelijke teksten voorzagt, heeft zich in elke plaat opnieuw verdiept en de geest, die de foto ademt, nog eens onderstreept. De samenwerking van deze twee kunstenaars is wonderwel geslaagd en we kunnen de uitgeefster in München dan ook niet anders dan gelukwensen met het nemen van initiatief, om een werk als dit tot stand te brengen.

Het boek is kloek opgezet, 22x28 cm. De platen beslaan de gehele rechter, de tekst de gehele linkerpagina.

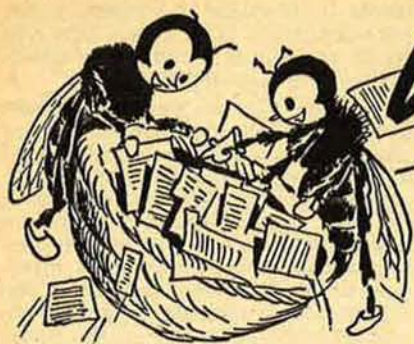
Uit de grote overvloed trof ons het meeste de beide afgebeelde foto's, de wachtbijen en het fier en parmantig rechtopstaande, pas gelegde ei, waarbij we het begin van de bijbehorende tekst als onderschrift toevoegden.

We kunnen onmogelijk alle 83 platen bespreken, het Groentje zou tot een niet hanteerbare vorm uitgroeien. Bekijk ze zelf eens. Zie het behaarde oog (blz. 61) waardoor men beter begrijpt, waarom de bijen met hun voorpootjes steeds over hun ogen borstelen; de geboorte van de koningin (91); en ook de nare dingen: de mijt op de rug van een bij (99), de wasmot-ravage (104 en 105), de doodskopvlinder (95). Een bijenliefhebber raakt niet uitgekeken.

Voor de fotografen staan achterin het boek talloze aanwijzingen en wenken voor het zelf vervaardigen van dergelijke foto's. Doering werkte alleen met Leica, maar elke kleinbeeldcamera met verwisselbare lenzen, de mogelijkheid om voor- en tussenstukken aan te brengen, en aansluiting op een flitslichtinstallatie, is voor dit werk geschikt. Uitvoerig staat de fotograaf stil bij het negatief- en ontwikkelingsmateriaal.

We wensen dit kostelijke boek met zijn panorama van momenten uit het bijenleven in vele handen.

H. C. M.

uit de Jaagkiepers

BIJENTEELT IN DE TROPEN.

In de Nordwest Deutsche Imkerzeitung 1955-9 werpt dr. Herbert Schmidt Lamberg een „Blick in die Welt”; hieruit het volgende:

De landen in het Midden- en Verre Oosten hebben op het gebied van de bescherming van bijen en imkers in de jaren na de tweede wereldoorlog meer gedaan dan de Europese landen. Zo werd de bijenteelt in Indonesië geheel nieuw opgebouwd, terwijl men nog onder Hollands beheer verklaard had, dat ten eerste de bijenteelt in geheel Indonesië reeds op grond van 't klimaat nauwelijks te bedrijven was en ten tweede dat in 't kader van de Indonesische economie de waarde van de bijenteelt onbetekenend was. Maar in de Rheinische Bienenzeitung 1956-6 geeft Schm-La (is deze schrijver identiek aan de „Blickwerper”?) internationale berichten over imkers, bijen en honing. En in verband met het bovenstaande vindt Jékavé het volgende wel vreemd:

Tropische en sub-tropische landen zijn druk doende voor de inlandse bijenteelt nieuwe gebieden te ontsluiten. Zo heeft Indonesië commissies voor de aanbouw van planten, voor landbouw en bijenteelt op 't merendeel der eilanden van de Republiek laten werken. Deze hebben o.a. vastgesteld dat in de onmiddellijke omgeving van Buitenzorg (Nahgong) landerijen van meer dan 700 morgen geschikt zijn voor intensieve bijenteelt.

Dat alles staat in tegenstelling tot de eerste maatregelen, nadat de Hollanders hun bezit daar moesten opgeven en toen eerst verklaard werd, dat bijenteelt en de honinghandel een geringe tak van nijverheid en inkomen vormden.

Thans is men tot het tegenovergestelde inzicht gekomen. Dit blijkt wel daaruit dat men vroeger verdreven bijenhouders terugkeer naar hun oude arbeidsvelden toestaat met toezegging van toelagen en vrijdom van belasting tot wel 5 jaar. Hiervan werd reeds noemenswaardig gebruik gemaakt. En verder:

Het is opvallend dat India en nu ook Birma immigratiemogelijkheden voor bijenhouders uit Europa en de V.S. hebben geschapen. Om deze maatregel te begrijpen moet men weten dat na de zelfstandigheid van deze gebieden alleen uit Indonesië 2300 personen, welke geheel of ten dele bij de bijenteelt betrokken waren, uitgewe-

zen werden. Voor India en Birma waren dit 4.000 en 800 personen. Al deze personen hebben voor de afkoop van hun bedrijven in totaal slechts 260.000 pond Sterling ontvangen. Niettegenstaande dit zijn vele blanke en ook gekleurde imkers teruggekeerd.

(In beide Duitse bladen worden geen bronnen vermeld waaruit deze berichten voortgekomen zijn).

E. B. WEDMORE

Op 15 juni 1956 overleed in Engeland op 80-jarige leeftijd E. B. Wedmore. Hij was o.a. schrijver van het boek Manual of Beekeeping, dat door Dr. J. W. Schotman omgewerkt werd tot „Handboek der Moderne Bijenteelt.” (British Beejournal 1956 5-7).

HONINGZEGEN.

Volgens een bericht in Die Biene 1956/7 stortte onlangs bij Whitley in Oost-Engeland een deel van het huis van de boer Henny Wood in. Onder het dak huisde wel 50 jaar lang een bijenvolk, waaraan men nooit aandacht geschonken had. Thans kon de vloer het gewicht van de honing niet meer dragen. Een deel van het plafond van de beneden verdieping brak doormidden en de „gouden zegen” stroomde door de vertrekken.

MIJTZIEKTE

In de Leipziger Bienenzeitung 1956-4 komt een artikel voor over de geschiedenis van de mijtziekte. De mijt is sedert 1904 bekend. Zij deed toen op het Engelse eiland Wight zeer veel schade aan de bijenvolken en de ziek-

te kreeg de naam van „ziekte van Wight.” In 1921 werd deze ziekte in Frankrijk aangetroffen; in 1922 volgde Frans Zwitserland, 1926 Tirol-Vorarlberg-Zuid Beieren, 1927 enkele plaatsen in Saksen, 1928 rechts van de Rijn bij Bazel en in 1936 Baden.

„Thans trekt de mijtziekte langzaam maar onweerstaanbaar door geheel Zuid-Duitsland, het Rijnland, Hessen, Oost Saksen verder naar het Noorden” En in Die Biene 1956-6 schrijft Dr. O. Wahl over deze ziekte: In jan. 1956 werd op 'n bijenstand in de Taunus mijtziekte geconstateerd. Het gevolg was dat de gehele stand afgezwafeld werd. Dit vindt reeds plaats als er slechts één volk ziek is. En de omgeving in 'n kring van 5 km wordt dan „spergebied.” Dat houdt in dat alle daar woonachtige bijenhouders hun volken niet mogen verplaatsen: de verkoop van volken en koninginnen is verboden. Zo'n spergebied wordt hoogstens na 2 jaar vrijgegeven. Wat dit voor beroepsimkers betekent behoeft geen betoog.

En de oorzaak van de geconstateerde ziekte: de invoer van zwermen uit Oostenrijk, ofschoon dat sinds 1924 verboden is.

Dr. Wahl eindigt zijn mededeling met: Wie nog voor duur geld koninginnen van oertelers betreft, benadeelt zichzelf en anderen.

De imkermeester van de firma Mack in Illertissen, welke zo'n 1200 volken verzorgt, deelde mij mede dat hij niet bang was voor de mijtziekte, maar wel voor de boven aangehaalde gevolgen. Hij reist n.l. met zijn bijen geheel Zuid-Duitsland af.

Wat hij dacht van honing.

In Australië schijnt men, evenals in Londen, straatpredikers te hebben. Hierover vertelt Alf. E. Norton, een commercieel bijenhouder, het volgende in de Australasian Beekeeper 1956-4.

Op een mooie zomermiddag stond hij onder het gehoor van wat hij 'n voedselmaniak noemde. Toen de spreker vroeg of iemand nog iets te vragen had, stelde onze bijeman de vraag, of spreker honing als voedsel zou aanraden.

Deze overtuigde zijn gehoor er spoedig van dat slechts een dwaas zo'n vraag kon stellen. Hij verzekerde met een air van wijsheid, alsof hij er alles van wist, dat iedereen moest weten, dat honing 'n voedsel voor bijen was en niet voor mensen. Dat tijdens zijn produktie de honing door het lichaam van een vergiftig insect gaat en daardoor besmet wordt met een dodelijk vergift, genaamd Formic Acid en onder geen voorbehoud door mensen moet worden gebruikt. Onze bijenman wou wel weg zijn.

TRANSVAALS MOERHUISJE

In de South African Beejournal geeft L. C. van der Walt, Swartruggers, Transvaal, de volgende tip voor een moerhuisje:

'n Goeie manier om 'n koningin te vang, is om die dubbele soort teelepels te gebruiken wat mens gebruik om net een koppie tee te maak. Daar is gaatjes in en sy kan dus met veiligheid daarin gehou word (1956 5-6).

100 JAAR L'APICULTEUR

In 1957 zal het 60 jaar geleden zijn dat ons maandschrift voor het eerst verscheen. Dat is een hele tijd, maar het is lang niet het oudste vakblad. Voor 100 jaar verscheen het eerste nummer van het oudste Franse blad: L'Apiculteur, het kostte 6 francs per jaar. H. Hamet was de uitgever, deze had in hetzelfde jaar (1856) de eerste Franse bijenhoudersvereniging, Société économique d'Apiculture gesticht.

In die tijd telde men in Frankrijk ongeveer 2 miljoen bijenvolken. Men sprak er toen al over om bijenvolken in verwarmde serres te houden, zo'n verwarming zou het meest economisch zijn op het gebied van de bijenteelt.

Hamet beantwoordde zelf de gestelde vragen. Hier volgt een antwoord uit de eerste jaargang:

Wij proberen zonder onverbreking 'n bijenras te vinden, waarvan de invoer in Frankrijk voordeel zou opleveren. In afwachting kunnen wij U zeggen (met Latreille en Féburier, resp. entomoloog en bijenhouder) dat wij slechts één soort kennen, ofschoon meerdere schrijvers, de één na de ander, 3 of 4 soorten weten te noemen. Debeauvoys (bijenhouder en ontwerper van de eerste Franse kast met losse bouw) komt zelfs met het vreemde denkbeeld 2 soorten in één kast te plaatsen.

Het is onnodig u te melden dat hij zich vergist, evenals zij die van 3 of 4 soorten spreken en die vooral de soorten roemen, welke zij „de kleine Hollanders of Vlamingen” noemen. Onder de bijen welke men zou kunnen invoeren willen wij vooral de Italianen noemen, zij hebben sterkere bovenkaken en een iets langere tong dan onze bij, waardoor zij veel honinggevende planten bevliegen o.a. de landklaver (trèfle de pays) waarop onze bij niets kan halen. Ook is deze bij goed te behandelen. Wij zullen trachten deze bij te bemachtigen.

Zo schreef M. Hamet voor 100 jaar; hij was een zeer bekend persoon in de Franse imkerswereld en de oprichter van de bijenschool in de Jardin du Luxembourg, welke nog steeds bestaat. Hamet (1815—1889) was ook schrijver van boeken over de bijenteelt.

Uit de zevende druk (1893) van zijn Cours pratique d'Apiculture zijn bijgaande tekeningen overgenomen. Op de eerste is de imker bezig honing te oogsten, dit vond wellicht in het vroege voorjaar plaats. Op de andere tekening is de imker aan het omjagen. Opmerkelijk is dat hij de beide korven niet op maar naast elkander geplaatst heeft. Op beide plaatjes ziet u een flinke blaasbalg-beroker.

HOGE WAS- EN HONINGPRIJZEN

Robert M. Mead schrijft in het Am. Beejournal 1956-7. Er is iets wonderlijks gebeurd in de bijenteelt-industrie in het afgelopen jaar. De honingprijs is vast en opgelopen en dat geldt voor het gehele land. Een bijenhouder met gevoel voor humor drukte zich aldus uit: „Kopers behandelen nu producenten met groot ontzag.”

Vermeld moet nog worden dat de vaste stemming op de honingmarkt destemee opmerkelijk is, daar in het algemeen de prijs van andere landbouwprodukten niet zo'n voldoening geeft.

In de Canadian Beejournal 1956-6 lezen we: Er is in de V.S. buitengewoon veel vraag naar de nieuwe oogst.

Reeds is de oogst in Florida, welke het eerst komt, bijna geheel verkocht en de vraag naar de oogst in Californië overtreft het aanbod.

In Canada zijn de wasprijzen zeer hoog geweest en wel 64 dollarcent per pound, thans is deze weer gedaald tot 57 dollarcent, hetgeen nog een goede prijs is. De hoge prijs was aanleiding dat vele oude raten en zelfs gehele bijenstanden naar de wassmelterijen verhuisden. Zo een stand van meerdere honderden volken ten oosten van Toronto. Maar ondanks het grote wasaanbod bleek de markt gretig. Kaarsmakers en andere wasverwerkers namen al het aangeboden was op.

De hoge wasprijzen zijn een beslissende factor geweest voor bijenhouders om hun bijen op te ruimen en elders ander werk te vinden. Maar ook veel was, dat anders verloren zou zijn gegaan, werd ingeleverd. Het opruimen van verlaten bijenstanden komt het bestrijden van bijenziekten ten goede. Over de honinghandel in de V.S. de volgende cijfers:

De V.S. exporteerde in 1955 20 miljoen pound honing en importeerde iets meer dan 10 miljoen pound.

Naar West-Duitsland ging 10 miljoen pound, Canada 5, Nederland 2, België en Luxemburg 1½ miljoen, verder nog wat naar Zwitserland en Frankrijk.

De invoer kwam uit Zuid- en Mid-den-Amerika n.l. Mexico, Cuba en Guatamala. 5 miljoen pound bijenwas werd ingevoerd. (Amer. Beejournal 1956-7).

Tot slot een Chinees spreekwoord: Bijen maken honing en de mensen eten hem (Indian BJ 1956 3-4) en de versregels van Guido Gezelle uit het maandschrift van de Vlaamse Bieënbond:

O, zoete honing, zeem en zog der bloemen,

Wie zal d'er ooit genoeg, te vele u rommen?

JéKAVÉ

Imkersdag Apeldoorn

In het verslag van de Imkersdag hebben wij een groep personen de hulde onthouden die hun zeer zeker toekomt. De bezoekers van de Imkersdag herinneren zich zeker de smaakvolle versiering van de tentoonstellingsruimte. Het is de plaatselijke commissie voor de honingtentoonstelling geweest, bestaande uit enkele leden-tuinders en -kwekers die met de heer Noordermeer met hun eigen gekweekte planten en bloemen de tentoonstellingsruimte zo smaakvol hebben versierd. De bezoekers hebben niet gemerkt dat er grote moeilijkheden waren. De planten waren door het slechte weer haast niet tijdig in bloei te krijgen en de voor de versiering beschikbare tijd was uiterst beperkt. Een bijzonder woord van erkentelijkheid voor al deze medewerkers, de jeugdige helpers niet uitgezonderd, is hier zeker op zijn plaats.

U kunt nog meedoen

Hier volgt de thans volledige lijst van de cursussen die in het komende winterseizoen zullen worden gehouden.

Als u een van deze cursussen wilt volgen, kunt u dat nog opgeven aan het Bijenhuis te Wageningen.

Ambtsgebied Ir. J. Mommers

Cursussen voor beginners

Dordrecht
Heerlen
Nijmegen
Oostburg
Tiel

Cursussen voor gevorderden

Beusichem
Brielle
Elst Betuwe
Groede
Ouddorp

Ambtsgebied Dr. Ir. A. Minderhoud

Cursussen voor beginners

Apeldoorn
Bloemendaal
Bunnik
Emmeloord
Emmen
Heiloo
Hilversum
Jubbega
Utrecht
Ommen
Otterlo

Cursussen voor gevorderden

Beetsterzwaag
Bloemendaal
Bunnik
Hilversum
Ommen

Speciale cursussen

Bunnik (Honing, voedingswaarde en gebruik)
Bunnik (Bijenweide en drachtbronnen)
Steenwijk

Het cursusgeld voor een cursus voor beginners of gevorderden bedraagt f 5,— per persoon, voor een speciale cursus f 1,75 per persoon.

De cursussen voor **beginners** vangen na 1 januari aan. Ze bestaan uit 4 theoretische en 12 praktische lessen en een eindles.

De cursussen voor **gevorderden** beginnen al eerder. Ze bestaan uit 12 theoretische lessen, 4 praktische lessen en een eindles.

Speciale cursussen bestaan uit 6 lessen. Ze beginnen gewoonlijk ook al voor 1 januari. Op deze cursussen wordt een speciaal onderdeel van de bijenteelt behandeld.

Elke les duurt 2 uur.

Het is van groot belang, dat afdelingen, die volgend jaar een cursus willen houden, dat reeds in dit winterhalfjaar in hun afdelingsvergaderingen bespreken. De aanvragen voor subsidie voor cursussen (en ook voor winterlezingen) moeten n.l. vóór 1 september 1957 bij het Bijenhuis worden ingediend.

Het minimum aantal deelnemers aan een cursus is 12.

Als je zo steeds, door de jaren heen, met imkers spreekt en je ogen en oren de kost geeft, dan hoor, zie en lees je zo verschillende ideeën van allerlei aard.

Je toetst dat aan je eigen opvattingen en gaat letten op bepaalde gebeurtenissen in het bijenvolk in z'n geheel.

Natuurlijk neem je wel eens nieuwe methoden en manieren van werken over, al meen ik dat men dit pas moet doen als men na rijpe overweging er ook zelf iets in ziet.

Toch heb ik een jaar iets toegepast waarvan ik van het goede maar half overtuigd was. De uitkomst is slecht geweest naar mijn smaak en dus ben ik alweer voorzichtiger geworden.

Het ging over het snel afvoeren, zelfs met een gieter vol tegelijk!

Door dit aan te roeren maak ik mogelijk weer veel tongen los, maar... we staan voor de tijd van de „Praatavonden”.

Vergeleken bij het bij-grote hoeveelheden voeren, ging het bij mij maar langzaam, nl. 's morgens en 's avonds 'n 1/2 liter, dus per dag 1 liter. Begonnen werd omstreeks half september. Het gat in de voerplank zat iets achter de helft. Dit was indertijd aanbevolen, omdat de bijen hun voorraad achter in de woning opslaan. Elk volk moest plm. 20 pond bijgevoerd worden, dus was het in 10 dagen klaar met normaal weer.

Voerplanken af en toen geïnspecteerd.

Resultaat: Het voer was niet in hoofdzaak achter, doch vóór in de ramen opgeborgen. Zeer weinig, of niets, was verzegeld en het gehele beeld was gelijk een verhoningd broednest.

Het zeer snel voeren moet door de bijen aangevoeld worden als een momentelijk overvloedige oogst waarbij praktisch in alle cellen honing wordt gedeponeerd, waardoor de koningin geen gelegenheid meer heeft eitjes te leggen. Dit is geen ideale toestand in een bijenvolk en heeft later z'n terugslag.

Het verkeerd plaatsen van de voorraad verklaar ik zo.

De bijen hebben het voergat voor een (kunstmatig) vlieggat aangezien. Nadere omschrijving acht ik hier voor imkers overbodig. Conclusie: verhoningd broednest, faute opslag voer, dus verkeerd zitten der wintertros.

Ter gelegenheid van een samenzijn van imkers uit ons land vertelde een oude imker tot dezelfde ervaring te zijn gekomen. We doen het nooit weer!

Gaan we met verschillende nieuwigheden niet TE ver van de natuurlijke toestanden af?

In de natuur halen de bijen langzaam hun wintervoorraad op door het normale vlieggat en hebben tijd om het op de voor hun welzijn geschikte plaats op te bergen. Uitgezonderd dan een momentelijk zware dracht.

Sinds deze proef heb ik het voergat aan de voorhelft der kast gelegd en voer (normaal) vanaf ongeveer begin september om de andere avond een pond oplossing, waardoor het geheel een normale toestand in het volk te zien geeft.

Een volgende keer wil ik nog graag een onderwerp behandelen, waarvan ik meen dat we ook te ver van de natuurlijke verhoudingen afwijken.

DE BIJENMAN.

de 48^e honing-, was- en bijenmarkt

TE EERBEEK

op zaterdag 22 september 1956

Begunstigd door prachtig zomerweer kon dit jaar weer een goed geslaagde markt gehouden worden. Van heinde en ver was men weer naar Eerbeek gekomen, om de dit jaar zo moeilijk gewonnen honing aan de man te brengen.

Door 12 personen werden aangevoerd: 1320 flacons slingerhoning en 450 pond zomer- en heideraathoning. De aanvoer van bijenvolken bedroeg 17 stuks, waarvan 16 in korven en 1 in een kast.

De jury bestond uit de heren: J. van Aarst, H. J. van Aanholt, H. G. Maagendans, G. J. Pannekoek en J. F. Verhoeven.

De heren waren zeer tevreden over de verschillende goed verzorgde inzendingen en na een uiterst serieuze beoordeling werden de diverse prijzen toegekend.

Eén opmerking werd echter gemaakt en wel deze: Bij de slingerhoning behoren de flacons allemaal voorzien te zijn van *schone, roestvrije* deksels met kartoninlage en een dun velletje afdichtpapier.

Om ± 11 uur was de keuring ten einde en kon de voorzitter van de afd. Eerbeek, de heer H. Boesveld, de vele aanwezigen een hartelijk welkom toeroepen op deze, door geheel Nederland bekende jaarlijkse honing-, was- en bijenmarkt.

Een bijzonder woord van welkom viel ten deel aan de heer Dr. Ir. Minderhoud, die ook dit jaar weer van zijn belangstelling blijk gaf. Ook mevrouw Bieleman uit Empe bij Voorst werd bijzonder welkom geheten. Deze krasse oude dame was reeds voor de 48e maal met honing aan de markt. Vele jongere imkers, die soms zo gauw de moed opgeven, zouden hieraan een voorbeeld kunnen nemen. Na het bekendmaken der prijswinnaars verklaarde de heer Boesveld deze 48e markt als geopend en zette de muziekver. „De Eendracht” uit Eerbeek een pittige mars in. Er ontwikkelde zich al dadelijk een goede handel en er werden behoorlijke prijzen gemaakt.

De prijzen voor de heideraathoning varieerden van f 4 tot f 5 per pond. Zomerhoning in de raat ging voor f 2,50 per pond graag van de hand. Heideslengerhoning werd verkocht voor f 2,25 per flacon, terwijl zomer-slengerhoning varieerde van f 1,65 tot f 2,— per flac. Degenen die beweren, dat het bijenhouden een onrendabele tijdpassering is, herlezen hetgeen hierboven over de prijzen vermeld staat.

Er was ook behoorlijk vraag naar bijenvolken en de prijzen varieerden van f 10,— tot f 15,— per korfvolk. Uit gesprekken met honingaansvoer-

ders, na afloop der markt, bleek dat een deel zeer tevreden en totaal uitverkocht was, in het bijzonder zij, die naast flacons, ook honing in de raat konden aanbieden.

Gaarne wil ik dit verslag besluiten met een woord van dank aan de heren juryleden en de aanvoerders van honing en bijenvolken, die ook dit jaar weer hebben medegewerkt aan het welslagen van de verloting aan deze markt verbonden.

Hier volgen de prijswinnaars:

- a. Voor de mooist ingerichte stand:
 1. H. Brulleman uit Breukelen.
 2. A. Zwijnenberg uit Eerbeek.
- b. Voor de grootste hoeveelheid 1e soort raathoning:
 1. A. Zwijnenberg, Eerbeek.
 2. H. Brulleman, Breukelen.
 3. A. J. C. Smit, Apeldoorn.
- c. Voor de prachtigste heideraathoning in raampjes:

Geen prijs toegekend.
- d. Voor de mooiste zomerhoning in raampjes:
 1. A. J. C. Smit, Apeldoorn.
 2. H. Brulleman, Breukelen.
- e. Voor de mooiste uit korven gesneden honing:
 1. niet toegekend.
 2. H. Boesveld, Eerbeek.

BIJENVOLKEN GEVRAAGD

De afd. Bunnik-Houten e.o. vraagt Bijenvolken, (bij voorkeur kasten) voor plaatsing in de bloeiende boomgaarden in Noordholland voor het seizoen 1957. In 1956 waren de resultaten prima. De volken hadden zich goed ontwikkeld, zelfs honing gehaald, en geen last van giftige bestrijdingsmiddelen. Afdelingen en imkers die interesse hebben om naar deze fruitstreek te reizen, worden verzocht zich thans reeds in verbinding te stellen met de afd. Bunnik-Houten, secretaris E. C. v. Rijn, Achterdijk 32, Bunnik.

C. P.

- f. Voor de lekkerste en zuiverste slingerhoning:
 1. J. H. Swieters, Dedemsvaart.

Twee tweede prijzen: Mevr. Bieleman, Empe bij Voorst; G. Wessels, Varsseveld.
- g. Mooiste bodemwas:
 1. M. te Winkel, Voorst.
- h. Mooiste opzetter vaste bouw:
 1. Niet toegekend.
 2. H. Boesveld, Eerbeek.
- i. Mooiste opzetter losse bouw:

Geen prijs toegekend.
- j., k. en l. De volledigste verzameling bijenwoningen en imkersgereedschappen:

1e prijzen alle voor Bijenhuis, Wageningen.
- m. Grootste aantal bijenvolken aangevoerd:
 1. H. Boesveld, Eerbeek.
 2. L. K. van Oorspronk, Loenen.
 3. M. te Winkel, Voorst.

De Eerbeekse prijswinnaars. Op de voorgrond Mevr. Bieleman uit Empe bij Voorst. (Foto Maagendans).

HET INBALLEN VAN EEN KONINGIN

In een vorig nummer schreven we, dat een koningin gemakkelijk door de bijen wordt ingebald als we in het voorjaar onze volken te vroeg gaan inspecteren, b.v. op een tijdstip waarop het volk alleen nog maar open broed heeft. En ook in de zomer, als de volken met pas bevruchte koninginnen alleen nog maar open broed hebben.

De heer G. Japin te Apeldoorn was zo vriendelijk ons naar aanleiding daarvan onderstaande aantekening over het inballen van de koningin te zenden, overgenomen uit een artikel in het Maandblad van de Vlaamse Bieënbond, XIXe jaargang, blz. 105.

Een moeder kan door de bieën harer eigen kolonie gedood worden. De moederbie wordt dan door een aantal bieën omgeven welke haar in hun midden nemen en ze tot een bal vormen.

Eene zoo ingebalde moer is nog te redden door de bal bieën te beroken of hem in een emmer met water te werpen — of ook door hem met de vingers uiteen te trekken en zoo de moeder vrij te maken.

Wanneer gebeurt dit inballen door de bieën?

Als om een of andere reden de moederbie op ongewone wijze over de ramen begint te lopen. En ditmaal weerom kan de bieboer hier schuld aan hebben.

- 1e. Wanneer men, na het overwinteren, bij de eerste schoonen vliegday zijne kassen naziet, inplaats van te wachten tot ze mins een tweetal dagen regelmatig vliegen;
- 2e. Wanneer men een moer met de vingers aanraakt, waardoor ze een andere geur bekwaamt;
- 3e. Wanneer men een nieuwe moer heeft toegevoegd en daarna te vroeg die kolonie wil nazien of ze teveel beroekt;
- 4e. Wanneer men in den herfst teveel tijd gebruikt om een kas na te zien zoodat er enkele rovers op af komen en zoo de bieën der na te ziene kolonie opstijft of kwaad maakt.

Doch om nu niet alle schuld op den armen bieboer te werpen moeten wij er aan toevoegen, dat een moederbie nog ingebald wordt:

- 1e. Wanneer een jonge moeder soms niet bevrucht raakt;
- 2e. Wanneer een jonge moeder van hare bruidsvlucht terugkeert. Dit geschiedt maar wanneer die kolonie zeer lang moederloos bleef;
- 3e. In zomertijd wanneer bij 't uitkomen van nazwermen er jonge overvloedige moeders zijn die bij het afkomen van een zwerm geraken maar met de zwerm niet meegaan;
- 4e. Een jonge moeder, van haar bruidsvlucht terugkerend, zich van kolonie vergist;
- 5e. Wanneer de moeder te oud is, niet meer voldoet en de bieën haar willen vervangen.

Er zijn nog andere redenen waarom de bieën hun moeder inballen, doch bovenstaande zijn de meest voorkomende gevallen. Een ingebalde moeder kan men, nadat men ze gered heeft, aan het volk teruggeven tegen de donkerte en dan zorgen dat ze in het midden van het broednest beland bij de jonge bieën. Het zijn alleen de oude bieën die de moeder inballen.

HET JAAR 1956

We zetten een streep onder 1956 en gaan dat jaar als immer zo spoedig mogelijk vergeten. Maar we blijven immer, want ook dit jaar hebben we veel geleerd wat ons later van pas zal komen.

Vele standen op de heide heb ik bezocht en het meeste heeft het mij getroffen, dat er zoveel verhongerde volken stonden. Laten we afspreken dat het niet weer voorkomt en dat het woord immer niet met een rouwrand in de krant komt te staan, want het kan anders. Onze bijen zijn het toch wel waard dat ze goed verzorgd worden.

HENGEL OV

NIJHUIS.

DOODSHOOFDVLINDER

De heer A. de Haan had op de eindles van de cursus te Beetsterzwaag een doodshoofdvlinde meegenomen, die hij dood onder een bijenkorf had gevonden. De vlinder schijnt dit jaar veel voor te komen. Zijn er lezers, die ervaringen hebben opgedaan? In het Groentje is al herhaaldelijk medegedeeld dat de vlinder de volken erg onrustig en stekelig maakt.

H.

DOODSHOOFDVLINDER

Voor m'n kasten werd dezer dagen een doodshoofdvlinde gevonden. De spanwijdte van de vleugels is 11 cm, het lichaam is 6 cm. Er schijnen dit jaar bijzonder veel doodshoofdvinders te zijn voorgekomen. In Artis werden er bijv. 20 verzameld. De vlinder is in andere jaren nogal zeldzaam. Ik zou het bijzonder op prijs stellen als u waarnemingen die event. dit jaar werden gedaan even wilt melden. De vinders komen uit het middellandse zeegebied. Zij kunnen in aardappelvelden wel verpoppen, maar ze zijn niet bestand tegen ons klimaat, zodat we op import zijn aangewezen. Omdat er dit jaar bijzonder veel voorkomen worden alle gegevens verzameld. Misschien kan dit bijdragen tot meer kennis over deze vlindertrek.

J. KAAL,

Fultonstraat 80, Den Haag.

EEN ANAFYLACTISCHE SHOCK

In het eind van augustus, na de vakantie, werd ik op een bijzondere manier met m'n bijen geconfronteerd. Op een zaterdagmorgen had ik me voorgenomen enkele kasten naar een andere stand te verplaatsen en de dag van te voren was alles daarvoor in orde gemaakt. Hoewel ik me niet erg goed voelde besloot ik toch maar te proberen het karweitje op te knappen.

Tijdens het afladen van de kasten stak me een bij die toevallig onder de mouw van m'n jas bekneld raakte. Als je 15 jaar bijen hebt gehouden kun je daar rustig om lachen, maar deze keer verging me het lachen na een paar uur. Ik werd duizelig, kreeg flinke hoofdpijn en kon niet meer zo goed zien, zodat ik, thuisgekomen, besloot maar in bed te kruipen. Na een half uurtje kreeg ik pijn in m'n borst en ik meende dat het griepje dat 's morgens al op de loer had gelegen wel iets anders geweest moest zijn. Toen ik het ook benauwd begon te krijgen vroeg ik m'n vrouw de dokter op te bellen, maar die was er niet.

Na een zeer hevige benauwdheid eindigde de aanval plotseling en hield ik nog enkele minuten een paar tintelende armen en verder nog gedurende dagen een zware hoofdpijn. Bij onderzoek bleek het aantal rode bloedlichaampjes per mm³ afgenomen te zijn van normaal 5-6000 tot plm. 3700.

Volgens m'n huisarts had dit voorval slecht kunnen aflopen. Het was te wijten aan het vergif **histamine** dat zich in bijegif bevindt. Johan W. Schotman, die zelf arts is geweest, schrijft het volgende: Histamine is een amino-base (alcaloïd), dat in heel kleine hoeveelheden in stromend bloed voorkomt en ruimschoots in ontlasting te vinden is. Wanneer dit histamine in de bloedbaan komt verwijdt en verlamt het de haarvaatjes: de huid wordt eerst rood, dan bleek, de bloeddruk daalt, sterke hoofdpijn treedt op. Histamine wordt ook in de darmen gevormd en helpt mee aan het verteren van de darminhoud. Men schrijft de allergische verschijnselen (Asthma, hooikoorts, overgevoeligheid voor bepaalde spijzen enz.) toe aan het zich vormen van histamine. Wij zien bij slangebeet en skorpioenbeet dat het slachtoffer plotseling onwel wordt, in elkaar zakt, een collaps krijgt. Dat komt omdat de weefsels doorlaatsbaar worden, zodat de long het daar bewaarde histamine snel als een pistoolschot aan het bloed afgeeft en binnen enkele seconden ontvouwt het overal zijn vernietigende werking. We spreken dan van **histamine-shock**.

Bepaalde mensen zijn zo overgevoelig, dat bijegif of wespengif reeds na één steek een anafylactische shock of histamine-shock teweeg brengt. In de regel hebben die mensen een zgn. lymfatisch gestel. Bovendien kan tengevolge van andere ziekten of het gebruik van voedingsmiddelen of andere oorzaken, bij iemand, die steeds bijegif goed kon verdragen ineens overgevoeligheid optreden.

Tot zover Schotman. Zelfs oude rotten in het vak kan zo iets dus overkomen. Vermoedelijk is de gevoeligheid in mijn geval ontstaan door een slechte lichamelijke conditie. Toen ik zes weken later ondanks alle voorzorgen toch weer een vijftal steken opliep heb ik daar niet de minste last van ondervonden.

J.K.

AFD. RENKUM

Viering 40-jarig bestaan

Op 16 oktober j.l. vierde de afd. Renkum haar 40-jarig bestaan. Het begon 's middags al met de vertoning van de geluidsfilm „Het Zonnevolk" aan ongeveer 300 kinderen van de hoogste klasse der verschillende scholen. Een prachtige honingstand, welke verzorgd was door het Bijenhuis te Wageningen, benevens een grote dis met vele aantrekkelijke prijzen voor de verloting, sierde zaal. 's Avonds om half acht stroomde de zaal van de heer v.d. Born vol met leden en genodigden. Om plm. 8 uur opende de voorzitter, de heer van Koppenhagen, de feestavond met een kort overzicht van de belevenissen der afd. in de afgelopen 40 jaar. Ook bracht hij hulde aan de heer van Giersbergen, de vroegere bijenteeltwandelleraar en Dr. Minderhoud, de rijksbijenteeltconsulent voor de vele interessante lezingen, welke in de loop der jaren werden gehouden.

De heren J. H. Fölsche, A. T. v.d. Brink en J. C. v. Scherrenburg kregen als oprichters der afdeling, alsook voor de vele diensten aan de vereniging betoond, de eremedaille van het Hoofdbestuur, welke werd uitgereikt door het hoofdbestuurslid de heer Maagendans. Ook de heer H. J. Scheffer ontving deze eremedaille, als zijnde meer dan 30 jaar onafgebroken bestuurslid der afdeling.

Van de leden ontvingen deze heren het prachtige boek van Prof. Dr. K. von Frisch, voor het vele werk dat deze heren als bestuursleden voor de afdeling hebben verricht. De omliggende zusterafdelingen wensten de vereniging geluk en boden bloemen aan. Ook het gemeentebestuur en de land- en tuinbouwverenigingen

Zou IK dat weten???

Antwoorden op de vragen, die elders in dit nummer zijn vermeld.

1. Een moerloos volk is onrustig, het vlieggat is niet regelmatig met bijen bezet, het volk is „ruig" om het vlieggat. Het laat een huilend geluid horen als men tegen de woning tikt en als er open broed is, trekt het daarop redcellen aan.
2. Als de bijen vliegen wel, niet als ze op de tros zitten zoals in de winter.
3. Neen, behalve als er die dag al een reinigingsvlucht zou zijn, dan blijft het moerloze volk onrustig als de andere volken al lang rustig zijn.
4. Een moerloos volk is niet zo actief als een moergoed volk, gewoonlijk haalt het ook minder stuifmeel.
5. Ja, er lopen veel bijen buiten de tros en de tros is veel losser.
6. Moerloze volken hebben in het voorjaar vaak roer.
7. Ja, als de bijen lang opgesloten zitten en niet kunnen uitvliegen om zich buiten te ontlasten. De drang om zich te ontlasten wordt groter als het volk onrustig is, b.v. door moerloosheid.
8. Neen, een moerloos volk bouwt niet en zeker geen fijn werk.
9. Overal in de korf, niet zo aaneengesloten als in een moergoed volk.
10. Ze namen een stukje raat uit de korf en keken dan of er fijn of grof werk in het gat werd gebouwd. Of ze spijkden een stukje jong broed in de korf om te zien of er redcellen op werden gebouwd.

Examen practisch imker 1957

Het ligt in de bedoeling dit examen weer af te nemen in de maanden mei of juni.

Plaats van het examen: Wageningen.

Opgaven voor deelname en storting van het examengeld ad. f 10,— tot uiterlijk 1 april 1957.

Postrekeningnummer: 846801 ten name van onze vereniging.

Zij die aan dit examen wensen deel te nemen kunnen zich daarvoor, voorlopig vrijblijvend, reeds nu opgeven aan het Bijenhuis te Wageningen.

Het diploma geeft de bevoegdheid tot het leiden van cursussen voor beginners.

Aan de kandidaten, die zich nu reeds opgeven, worden alle gegevens vroegtijdig verstrekt.

Inlichtingen kan men te allen tijde vragen aan het Bijenhuis te Wageningen.

Wij verwachten dat onze vereniging in haar jubileumjaar weer met een groot aantal nieuwe leraren zal worden verrijkt!

kwamen hun gelukwensen brengen. Na afloop van deze toespraken werd door leden van het Gelders Toneel een bijenschets opgevoerd, welke zeer in de smaak viel. Daarna werd een kopje koffie met een heerlijke speculaas aangeboden aan leden en genodigden, terwijl intussen de loten werden verkocht. Nu kwam wederom de vertoning van de geluidsfilm Het Zonnevolk, welke met spanning werd gevolgd. Het slot vormde de verloting en menigeen ging met een mandje appels of een of ander prijsje voldaan naar huis. Bertie Noordam, op de piano begeleid door zijn moeder, verzorgde met z'n accordeon het muzikale gedeelte.

Tot slot dankte de heer van Koppenhagen allen die tot het welslagen van deze avond hadden meegewerkt en wel in het bijzonder de heren van Aarst, Groenveld, Seunninga en Rozeboom, welke zo'n groot aandeel in deze zeer geslaagde feestavond hadden.

Officiële mede- delingen

VERKIEZING HOOFDBESTUUR 1956

Groep Groningen.

De heer **A. S. Planting**, Legroweg 17 te Paterswolde is kandidaat gesteld door de afdeling Haren-Paterswolde. Overeenkomstig art. 17 H.R. is de heer Planting bij enkele kandidaatstelling herkozen.

Groep Drente.

De heer **J. Timmermans**, Broeklaan 46 te Assen is kandidaat gesteld door de afd. Assen. Overeenkomstig art. 17 H.R. is hij bij enkele kandidaatstelling herkozen.

Groep Overijssel West

De heer **J. C. van den Berg** te Kampen kon zich niet herkiesbaar stellen wegens verhuizing naar een plaats buiten de groep.

De heer **J. Frens**, Stationsweg 15 te Ommen is kandidaat gesteld door de afdeling Ommen. Hij is overeenkomstig art. 17 H.R. bij enkele kandidaatstelling gekozen.

Groep Betuwe

De heer **B. A. van der Sande** te Nijmegen kon zich wegens drukke werkzaamheden niet herkiesbaar stellen voor deze groep. De heer **G. van Belle**, Aamsestraat 11 te Elst O.B. is kandidaat gesteld door de afdelingen Bemmelen, Driel, Elst O.B. en Oosterhout Gld.

De heer **B. Th. Kinkelaar**, Thijmstraat 31 te Nijmegen is kandidaat gesteld door de afdelingen Nijmegen en Tiel.

Groep Noordholland

De heer **R. ter Brugge** te Heiloo stelde zich in verband met zijn leeftijd niet herkiesbaar voor deze groep.

De heer **A. H. van den Berg**, Herenweg 79 te Egmond Binnen werd kandidaat gesteld door de afdelingen Heiloo en Hoorn.

De heer **J. A. L. van Blommestein**, de Lairessestraat 12 b te Amsterdam werd kandidaat gesteld door de afdeling Amsterdam.

Aanvang zittingsperiode.

De zittingsperiode van de nieuwe hoofdbestuursleden zal ingaan op 1 januari 1957.

Stemming.

Voor de groepen Betuwe en Noordholland zal een stemming moeten plaatsvinden. De stembriefjes zullen tijdig aan de stemgerechtigde afdelingen worden verzonden. De opening der stembriefjes zal plaats vinden in een vergadering van het Dagelijks Bestuur op vrijdag 23 november 1956 in hotel Terminus te Utrecht, des namiddags 7 uur.

REIZEN NAAR HET FRUIT 1957

Imkers, die in het voorjaar 1957 naar het fruit in Noord-Holland wensen te reizen, kunnen reeds thans hun volken opgeven bij de heer C. Pater Jzn., Achterdijk 26 te Bunnik.

De vergoeding bedraagt f 5,50 per kast plus f 1,— per kast bijdrage in de vrachtkosten.

Nationale Honingtentoonstelling 1957

Het ligt in de bedoeling om van deze tentoonstelling een grootse demonstratie voor het publiek te maken. Dat kan echter alleen als er méér inzenders komen en als de inzendingen groter worden.

Zonder de kwaliteit te verwaarlozen

moeten we dus in ons jubileumjaar bijzondere aandacht besteden aan de hoeveelheid.

De afdelingen **Bunnik**, **Heerlen** en **Uithuizen** hebben op de Nationale Honingtentoonstelling te Apeldoorn wat dat betreft al een prachtig voorbeeld gegeven.

Wij verzoeken alle leden en alle afdelingsbesturen dringend om op hun vergaderingen de inzendingen voor de Nationale Honingtentoonstelling in ons jubileumjaar te gaan bespreken.

Alle bijzonderheden zijn vermeld op blz. 77 van het Groentje van mei van dit jaar.

Het zeer belangrijke en leerzame rapport van de jury is te vinden op blz. 140 van het Groentje van september van dit jaar.

Mogen we even deze zin uit dat rapport onder uw aandacht brengen:

Tot slot riep de jury de imkers op om volgende jaar **in groteren getale en met grotere inzendingen** deel te nemen aan de tentoonstelling, zodat het mogelijk zal zijn hiervan **een imposant schouwspel te maken**, dat mee kan helpen om het **grote publiek** in kennis te brengen met onze **goede en heerlijke producten**.

De penningmeester van onze afdeling Eenrum, de heer G. Kramer te Kloosterburen, was zo vriendelijk ons deze foto van zijn bijenstal (bijenpark is misschien juister) te zenden. Ze is gemaakt september 1955, de zomerhoning was er toen al af. De heer Kramer schrijft ons verder: Als ik de volken ga inwinteren, worden ze eerst allemaal op moerechtheid gecontroleerd en dan zet ik meteen de honingzolder op de bodem en daar boven op de broedkamer, zo worden ze opgevoerd. In november wordt elke kast dan met een rol ruberoid bekleed, zo blijven ze staan tot eind april of begin mei, naar gelang het weer is. De kasten komen er dan lekker droog onder vandaan, dit is volgens mij een behoud voor de kasten en ook voor de bijen. Ik heb hier dan ook niet vaak mislukkingen bij de uitwintering.

In 1954 heb ik met twee kasten, die ik wat dichter bij huis had staan, de fabrieksmethode van de heer de Haan te Assen geprobeerd. Het is me goed bevallen en in 1955 heb ik het met 10 volken gedaan. Als ik er materiaal voor had, deed ik het met al mijn volken. Met deze methode kun je veel honing winnen en als je, zoals ik, in de herfst niet naar de heide gaat, houd je ook zware volken over om in te winteren en dat is heel wat waard.

Vragenrubriek

Vragen voor deze rubriek zenden
aan Bijenhuis te Wageningen

Vraag 28.

Door het ongunstige weer in de afgelopen zomer heb ik mijn bijenvolken moeten terugbrengen van 4 op 2. Daarbij zijn ongeveer 40 uitgebouwde raten vrijgekomen. Zoudt u mij willen mededelen hoe ik deze het beste kan bewaren?

S. de H. te B.

Bewaring uitgebouwde raten.

De raten kunt u het best bewaren in enige op elkaar gestapelde broedbakken op een droge, koele plaats.

Zorg dat de bakken en de raten zuiver zijn, leg op de grond een paar latjes, daarop een plankje (zonder kieren), waarop de bakken met de raten worden geplaatst. Strooi een handvol paradichloorbenzolkristallen tussen de raten en zet een bakje (schoteltje of papieren schaal)je, gevuld met die kristallen, bovenop de raten. Dek het geheel af met een passende houten deksel (b.v. reisraam plus dekplank) en sluit alle kieren af met plakband. Volgend jaar zult u vóór het gebruik de raten even moeten luchten. S.

Uit de

Afdelingen

AFD. HEINO

Afd. Heino gaf op 11 oktober een propagandafeestavond. Er was veel belangstelling. Eerst werden aan de 24 geslaagden van de cursus „beginnende imkers“, waarvan de leider, de heer Nobbenhuis was, door de burgemeester van Heino, de wed. heer J. W. J. M. van Bommel, de diploma's uitgereikt. Daarna werden 3 films gedraaid: Bloemenavontuur in Holland en 2 Zuidafrikaanse films: Dr. Janse, een geluids- en kleurenfilm over een bekend Zuidafrikaans vlinderverzamelaar, en een kleurenfilm over de Hengelwaters van Transvaal, gedraaid door de landbouwvoorlichtingsdienst. De avond was zeer geslaagd.

De heer Nobbenhuis werd een aan denken aangeboden aan zijn prettig gegeven cursus.

A. H. LUTJE SCHIPHOLT, secr.

AFD. HAAKSBERGEN

Op 11 oktober 1956 overleed ons medebestuurslid, de heer

H. J. SLOTMAN

in de ouderdom van 60 jaar. Jarenlang was hij een actief en trouw lid van de afdeling, en een groot liefhebber van zijn bijen.

Zijn nagedachtenis zal steeds bij ons in ere blijven.

Hij ruste in vrede.

HET BESTUUR

AFD. BUNNIK-HOUTEN

Onze afd. nam deel aan de S.K. 2 show van 2 tot 10 okt. jl. te Utrecht in de jaarbeursgebouwen. Vele waardevolle contacten werden gelegd, terwijl enkele cursisten konden worden ingeschreven. Ons propagandabureau blijkt in een behoefte te voorzien. De cursussen bijenteelt voor beginners en voor gevorderden gaan door, evenals de speciale cursussen Honing, Voedingswaarde en -gebruik en de cursus Bijenweide en Drachtplanten. Ook voor de cursus Fruitteelt, bestaande uit 20 lessen zijn voldoende opgaven binnen. Deze vangt aan de 2e week in november. Men kan zich voor één of meer van deze cursussen nog aanmelden: Achterdijk 26, Bunnik.

C. P.

AFD. BEETSTERZWAAG EN OMSTR.

Zaterdag 29 september vond in de Lagere Landbouwschool te Beetsterzwaag de eindles plaats van de Cursus voor Gevorderden.

Behalve de cursisten en hun leraar de heer Stapensea uit Leeuwarden, waren aanwezig de Commissie van Toezicht, het verdere bestuur, het hoofdbestuurslid, de heer Mulder van Appelscha en de heer M. de Haan, verzorger van de afdelingslesstal.

De eindles verliep vlot en prettig. Aan alle 12 cursisten zal het diploma worden uitgereikt.

In zijn sluitingswoord bracht de voorzitter, die zelf ook cursist was, hartelijk dank aan de heer Stapensea en liet zijn woorden vergezeld gaan met een doos sigaren.

De afdeling heeft al weer een nieuwe cursus aangevraagd voor beginners. Laten de belangstellenden zich zo spoedig mogelijk opgeven bij de secretaris, de heer A. Keetlapper, Wargasterweg 41 te Goutum.

H.

Oogst en Dracht

's-GRAVENHAGE (Duinrand ten Zuiden van de Scheveningse Haven), 19 oktober 1956. — Van 19 tot en met 27 september was het prachtig nazomerweer. Er was enige dracht op berberis en zandkool. Veel stuifmeel werd gehaald vooral op herfst-aster, zandkool, koningskaars en teunisbloem.

De 28e september was het storm en regen. Daarna knapte het weer wel wat op, maar de vlucht werd aanzienlijk zwakker. Vanaf die datum tot heden afwisselend zonneschijn, regen en wind. Gedurende de zonnige periodes werd steeds nog al wat stuifmeel gehaald en heden de 19e oktober is het af en toe op de vliegplanken nog een druk gewemel van geel en oranje. De klimop begint te bloeien en daarop kan ook nog heel wat stuifmeel worden gehaald. Soms geeft deze ook nog enige dagen een behoorlijke dracht.

Voor het afvoeren van de volken (het toedienen van het wintervoer) hebben we ideaal weer gehad en in alle volken zit een flink broednestje. Nu maar met vrouwen de winter tegemoet en onze hoop gevestigd op het volgende seizoen.

F. SLOT.

AFD. TIEL

Op 24 september is onze voorzitter, de heer

M. W. TINKELBERG

na een kortstondige ziekte in het ziekenhuis „Bethesda“ overleden. Hij bereikte bijna de 69-jarige leeftijd.

Het is een zware slag voor zijn vrouw en kinderen, maar ook onze afdeling verliest in hem een voorzitter, die zijn beste krachten heeft gegeven aan het bijenleven. Wat hij zag wist hij in korte tijd zelf te fabriceren of in het belang van de leden klaar te maken. Hij leefde steeds om iets te zijn voor anderen.

Zijn stoffelijk overschot is op 28 september op het crematorium te Dieren gecremeerd.

In stille eenvoud was zijn leven en werken.

Wij zullen onze voorzitter slechts nade kunnen missen.

Namens het bestuur der afdeling,

P. VERMEER.

Afd. Bunnik e.o.

IN MEMORIAM

P. M. VAN ROSSUM

Op bijna 72-jarige leeftijd overleed de 9e okt. te Waverveen ons lid

P. M. VAN ROSSUM.

Als verspreid lid onze vereniging leefde hij steeds mee met het wel en wee van onze afdeling. Hij was een goed imker en een rechtschapen mens met wie het prettig was om te gaan, een trouw lid onze Vereniging, en één van onze jaarlijkse deelnemers aan de Nat. Honingtentoonstelling. Een trouw lid van de oude garde is van ons heen-gegaan. Hij ruste in vrede.

SPEURBIJTJES

GEVRAAGD: Alle soorten inlandse Slingerhoning, ook bijzondere soorten, contante betaling. Monsters en offertes aan: PROPAGANDABUREAU VOOR BIJENTEELT, Bunnik, Tel. 305.

TE KOOP GEVRAAGD: 2000 kg Honing à f 1.85 per kg franco Breda. Schrijven te richten aan: C. DONKERS, Honing-grossier, Boschstraat 21, Breda, Tel. 4918. Giro 606546.

TE KOOP AANGEBODEN: Honingslinger diam. 50 cm, hoogte 145 cm, snaaraandrijving en div. andere Imkersbenodigdheden. Tegen elk redelijk bod. Wed. AMESZ, Sasdijk 67, Werkendam.

TE KOOP: Een partijtje prima Heide- en Zomerslingerhoning ook in flacons. P. STRAAT, Groningsstraat 123, Assen.

H. T. VAN DAM en Zn. - Bijenpark

Jubbega (Fr.), tel. 103, Hoornsterzwaag

Wij kunnen nog leveren

PRIMA KWALITEIT ZOMERHONING
EN HEIDEHONING

Vraagt even prijs.

Tevens het adres voor al uw imkersartikelen. Wij kopen ieder kwantum oude bijenraten en zuivere bijenwas aan broden tegen hoge prijs.